

2 Karaktärisering av kyrkoanläggningen

2.1 Kyrkomiljön

Storviks kyrka ligger på en höjd i en tallklädd moränbacke i ett bostadsområde i Storviks samhälle. Kyrkotomten består av en öppen grusyta nära kyrkans södra och östra sida och gräsbevuxna ytor som övergår i tallskog kring resten av tomtens. I det mossbevuxna gräset ligger några gångplattor med oregelbunden utformning. Kyrkotomtens västra sida avgränsas delvis av en låg kallmur mot vägen. Bredvid gräsplanen finns en gruslagd yta för parkering. Ett stycke västerut upp i backen finns en klockstapel med omgivande tallskog. Kyrkoanläggningen saknar begravningsplats.

2.2 Kyrkan

Kyrkan invigdes år 1960 och är uppförd efter ritningar av Johan Thomé i modernistisk stil med fasader i brunlila tegel. Byggnadskroppen är uppbruten i höjd och bredd och består av ett långhus med ett smalare kor i öster och en lägre församlingssal åt väster, ett utskjutande vapenhus i söder och dito sakristia i norr. Byggnaden har flacka sadeltak på alla takfall utom sakristian som har ett pulpettak. Taken är klädda med kopparplåt. Kyrkans fasader är slutna med ett fåtal, högt placerade fönsteröppningar plus enstaka källarfönster. Huvudentrén är belägen i det utskjutande vapenhuset och har en svagt välvd kopparport. Byggnaden har även fler entréer av underordnad karaktär.

Interiört består kyrkan av en salkyrka med kor i öster och orgelläktare i väster. Under läktaren finns ingång till en församlingssal, avskild från kyrkorummet med en genomsiktig vägg i konstsmide och klarglas, som visuellt förenar de båda rummen. Huvudingången till kyrksalen sker på södra sidan via ett vapenhus med väntrum, wc och trapphus till läktarplanet. Sakristians dörr finns på kyrkorummets norra långhusvägg och ligger ett par trappsteg ner. På församlingssalens övervåning finns kontorsrum och källarplanet är inrett för barn- och ungdomsverksamhet.

Kyrkorummets interiör har en modernistisk prägel med en avskalad och väl sammanhållen inredning. Innerväggarnas tegelmurar är slammade och har en grå kulör. Golvet är belagt med grå kalksten. Innertaket står i kontrast till det lugna rummet med sin öppna takstol och kassetindelade trätak med färgstarka målningar av Uno Vallman från byggnadsåret. Även korväggens kristusbild i svart och guld är utförd av Vallman och utgör väggarnas enda dekorationsmåleri. Kyrkorummet har sparsamt med ljusinsläpp från tre högt placerade fönster, två på södra sidan och ett på norra. Läktarbarriären har samma kulör som väggarna och en stram utformning utan andra dekorationer än ett räcke på norra delen framför orgeln. Orgelhuset är utfört i en enkel och välanpassad design med vit lasyr, precis som den öppna bänkinredningen med genombrutna ryggar och korskranket med skinnklätt knäfall. Predikstolen med ljudtak samt altaret är tillverkade i kalksten.

2.3 Klockstapeln

Klockstapeln är uppförd på höjden några hundratal meter ovanför kapellet. Den ritades av arkitekterna Ture Wennerholm och Uno Åhrén och invigdes år 1922, alltså innan kyrkobyggnaden uppfördes. Stapeln har en smäcker konstruktion av rest timmer med brädklädd huv och en hög spira, krönt av en tupp. Klockstapeln är täckt med tjärat spån. Det korslagda timret samt den övre delen av spånet som täcker syllstockarna är försett med kopparplåt. Det är oklart om plåttäckningen är ursprunglig eller inte. Ljudluckornas fönsterbågar, karmar och foder är målade i en gråvit kulör medan själva luckorna är svarta.

2.4 Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

Storviks kyrka är en av länets kyrkor byggda efter år 1940 som särskilt valts ut för att omfattas av Kulturminneslagen. Byggnaden är välbevarad från byggåret, trots att mindre förändringar gjorts, som t.ex. nya källarfönster. Exteriörens utformning präglas av en medveten återhållsamhet med de arkitektoniska uttrycksmedlen. Byggnaden är väl anpassad till tallskogen dels genom att den uppbrutna byggnadskroppen följer terrängen och dels genom fasadkulörens samspel med tallstammarna. Byggnaden hör hemma i samma arkitektoniska familj som samtida uppmärksammade kyrkor ritade av arkitekter som Peter Celsing och Sigurd Lewerentz. Trots sin tydliga modernistiska prägel ger såväl exteriör som interiör associationer till tidigmedeltida kyrkoarkitektur, genom sin gruppering av volymerna och fåtaliga ljusinsläpp.

Kyrkorummets utformning är i stort sett bibehållen från byggnadsåret, även om en del lösa inventarier tillkommit. Interiören domineras av de släta höga väggarna som ger en speciell stämning tillsammans med ljusinsläppet från fönstren högt upp. Rummets lugna utformning och grå färgskala kontrasterar mot det detaljrika och färgstarka innertaket. Korets blickfång utgörs av den grafiska Kristusmålningen i svart och guld. Inventarierna som predikstol, bänkar och orgelfasad har en formmässiga enkelhet med ett mycket fint detaljarbete och omsorg om materialvalet.

Kyrkotomten är karaktärsskapande och intimt sammanhängande med kyrkobyggnadens utformning. Tallskogen skymmer nästan helt den östra och norra sidan medan de öppna oplanterade gräsytorerna blottar den södra och västra fasaden. Kyrkotomten delas av vägen och sträcker sig upp för backen till klockstapeln som skymtar bland trädstammarna.

Att särskilt tänka på vid användning och förvaltning av kyrkoanläggningen och byggnaderna

- Kyrkotomten är enkel, av skogskaraktär utan planteringar, och har ett högt miljöskapande värde.
- Byggnadskroppen är massiv och sluten till sin karaktär och har ett tydligt modernistiskt formspråk med ett högt arkitektoniskt värde.
- Interiören är välbevarad och har få senare tillägg. Arkitekturen av Johan Thomé, målningarna av Uno Wallman och inventarierna av Olle Adrin är utförda i samarbete och har tillsammans unika konstnärliga värden.
- Takmålningarna har ett konsthistoriskt värde och är unika för att de vid tillkomsten var landets största som utförts direkt på trä.
- Kormålningen i form av den stiliserade Kristusbilden har ett konstnärligt värde och är en viktig detalj i upplevelsen av kyrkorummet.
- Klockstapeln har ett kulturhistoriskt värde då den visar på en kontinuitet av kyrklig verksamhet även innan själva kyrkobyggnaden uppfördes.

2.5 Källor, litteratur och övriga uppgifter

ATA, Gästrikland, Ovansjö socken, Storviks kyrka
Kilström, Bengt Ingmar, Storviks kyrka och Hammarby kapell i Ovansjö församling,
Katrineholm 1984

Länsmuseet Gävleborg: Ärendearkivet

Riksantikvarieämbetet: Byggnadsregistret

Åberg, Jan Håkan, Inventarium över svenska orglar, Kinna 1991

Inventeringsdatum: 2006-05-04

Inventerare: Erika Englund

Ansvar kulturhistorisk karaktäristik och bedömning: Erika Englund och Anna Lindgren

Rapportsammanställning: Erika Englund